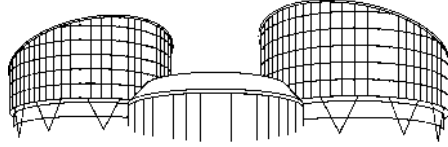

This project is funded by
the European Union

*Bu metin Avrupa Birliği ve UN Women'in desteğiyle yürütülen "Strengthening the Capacities of Providers of Services for Women Survivors of Violence" projesi kapsamında Kapasite Geliştirme Derneği tarafından çevrilmiştir.

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

BİRİNCİ DAİRE

L.E. / YUNANİSTAN DAVASI

(Başvuru n° 71545/12)

KARAR

STRAZBURG

21 Ocak 2016

KESİNLEŞME TARİHİ

21/04/2016

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi hükmü uyarınca kesinleşmiştir. Şekli anlamda düzeltmelere tâbi tutulabilir.

L.E. / Yunanistan davasında,

Mirjana Lazarova Trajkovska, *başkan*,
Paivi Hirvela, *hâkim*,
Kristina Pardalos, *hâkim*,
Linos-Alexandre Sicilianos, *hâkim*,
Paul Mahoney, *hâkim*,
Aies Pejchal, *hâkim*,
Robert Spano, *hâkim*,

ve *Daire Yardımcı Kâatibi* André Wampach'ın katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Birinci Daire), 15 Aralık 2015 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler sonucunda, söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Helen Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, Nijerya vatandaşı olan Bayan L.E.'nin ("başvuran") 20 Ekim 2012 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34'ncü maddesi uyarınca yapmış olduğu (71545/12) numaralı başvuru bulunmaktadır. Daire başkanı, başvuran tarafından yapılan, kimliğinin gizli tutulması yönündeki talebi, 06 Mayıs 2014 tarihinde kabul etmiştir (Mahkeme İtüzüğü, madde 47 § 4).

2. Başvuran, AİHM önünde, merkezi Glyka Nera (Atina)'da bulunan bir sivil toplum örgütü olan Helsinki İzleme Komitesi Yunanistan temsilcisi tarafından temsil edilmiştir. Yunan Hükümeti ise ("Hükümet"), hükümet temsilcisinin yardımcısı, Devlet Hukuk Kurulu'nda görevli Bayan M. Germani tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuran, Sözleşme'nin özellikle 4'ncü maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

4. Sözleşme'nin 4'ncü maddesi, 8'nci maddesinin 1'nci fıkrası ve 13'ncü maddesi kapsamındaki şikâyetler, 06 Mayıs 2014 tarihinde Hükümete tebliğ edilmiştir ve başvurudaki ihlal iddialarının geri kalan kısmı, AİHM İtüzüğü'nün 54'ncü maddesinin 3'ncü fıkrası uyarınca reddedilmiştir.

OLAYLAR**I. DAVANIN KOŞULLARI**

5. Başvuran, 1982 yılında doğmuştur et Glyka Nera (Atina)'da ikamet etmektedir.

6. Başvuran, K.A. ile birlikte, 09 Haziran 2004 tarihinde, Yunan topraklarına giriş yapmıştır. Başvuran, bu kişiyle Nijerya'da tanışmış ve bu kişi, başvurunu barlarda ve gece kulüplerinde çalışması için Yunanistan'a

götüreceğini söylemiştir. Yunanistan'a gitmek üzere ayrılmadan önce, K. A., başvuranın kendisine 40.000 Euro borçlanacağına ve Yunanistan polisini faaliyetleriyle ilgili olarak uyarılmayacağına dair bir söz vermiştir. Başvuran, K.A.'ya 40.000 Euro borcu olduğu sözünü verdiğiine ilişkin olarak tanıklık etmesi için, K.A.'nın kendisini bir "voodoo rahibinin" yanına götürdüğünü iddia etmektedir.

7. Başvuran, Yunanistan'a varır varmaz, K.A. tarafından pasaportuna el konulduğunu ve K.A.'nın kendisini fuhuş yapmaya zorladığını belirtmektedir. Başvuran, kaçması halinde, "Voodoo rahibinin" kendisinin üzerine saldırdığı kötü kaderden asla kurtulamayacağı korkusuyla, kaçmadığını iddia etmektedir. Ayrıca bir pasaportu olmadığından, kaçması halinde, yakalanıp Nijerya'ya geri gönderileceğinden veya akrabalarına bir kötülük yapılmasından korkmuştur. Başvuran, tek tercihinin, kendisini Voodoo büyüsünden kurtarmak için, K.A.'ya 40 bin Euro ödemek olduğuna inanmıştır. Başvuran, yaklaşık iki yıl boyunca fuhuş yapmak zorunda kalmıştır. Tüm bu süre zarfında, başvuran, fuhuşa zorlanan kadınlara maddi ve psikolojik destekte bulunan sivil toplum örgütü "Nea Zoi" (*Yeni Hayat-Néa Zoi*), ile temas halinde kalmıştır.

8. Başvuran, 12 Temmuz 2004 tarihinde, Atina Yabancılar İdaresi nezdinde şahsen bir iltica başvurusunda bulunmuştur. 08 Haziran 2005 tarihinde, tekrar aynı makama gitmiş ve burada kendisine, Phthiotis'teki Kızıl Haç Sığınmacılar Barınma Merkezinde bir yerin bulunduğu dair bilgi verilmiştir. Dosyadan anlaşıldığı üzere, başvuran, söz konusu merkeze gitmemiştir.

9. 09 Haziran 2005 tarihinde, üçüncü bir kişi tarafından, başvuran adına yetkili idari makama bir iltica başvurusunda bulunulmuştur. Bu başvuru, başvuran tarafından şahsen yapılmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir.

10. Başvuran, 29 Ağustos 2005 tarihinde, 2734/1999 ve 2910/2001 sayılı ve sırasıyla, Fuhuşa ve Yabancıların Yunanistan topraklarına giriş ve ikametlerine dair Kanunları ihlal ettiği gerekçesiyle yakalanmıştır. Atina Asliye Ceza Mahkemesi, 115116/2005 sayılı kararı uyarınca, yukarıda belirtilen suçlamalar ile ilgili olarak, başvuranın beraatine karar vermiştir.

11. Başvuran, 30 Mart 2006 tarihinde, fuhuş nedeniyle tekrar yakalandı. Başvuran, ilk önce Atina Asliye Ceza Mahkemesinin 31922/2006 sayılı Kararı ile mahkûm edildi, ancak daha sonra, Atina İstinaf Mahkemesinin 30134/2007 sayılı kararıyla beraat ettirildi.

12. 02 Nisan 2006 tarihinde, yabancılardan sorumlu Attiki Polis Teşkilatı Şube Şefi, başvuran hakkında sınır dışı etme (No:318113/2006) kararı vermiştir. Başvuranın sınır dışı edilmesi işlemi, yukarıda belirtilen idari makamın 4000/7/2331/2006 sayılı kararı gereğince, sınır dışı etmenin mümkün olmadığı gerekçesiyle, 30 Haziran 2006 tarihinde askıya alınmıştır.

13. Başvuran, 18 Kasım 2006'da, fuhuş nedeniyle tekrar yakalandı. 22 Kasım 2006 tarihinde, söz konusu suçlamadan beraat etti. Ardından, Yunanistan'da ikamet izni olmaması nedeniyle, idari makam kararıyla sınır

dışı edilmek üzere, üç ay süreyle tutuklu kaldı.

14. Başvuran, 29 Kasım 2006'da, sınır dışı edilmek üzere tutukluluk halindeyken, "Nea Zoi" derneğinin desteğiyle, K.A.'ya ve eşi D.J.'ye karşı bir suç duyurusunda bulunmuştur. Başvuran, insan ticareti mağduru olduğunu ve bu iki kişinin, onu ve Nijeryalı diğer iki kadını fuhuşa zorladığını belirtmektedir. Aynı gün, İnsan Ticareti ile Mücadele Dairesi'ne aktarılan başvuran, yeminli bir beyanda bulunmuş ve K.A. ve D.J.'nin kendisini fuhuşa zorlama şeklini açıklamıştır. Başvuran, K.A.'nın pasaportuna el koymuş olması ve "voodoo rahibinin" kendisine yaptığı kötü baht büyüsünden dolayı, borcunu tamamen ödeyene kadar, K.A.'nın zorlamalarından kurtulamadığını polis memurlarına beyan etmiştir. Başvuran, Atina'ya vardıkdan sonra, D.J.'nin kendisini beklediği Girit'e tek başına gittiğini ifade etmiştir. Başvuran, ilk başta bir barda garsonluk yapmış ve sonra D.J. tarafından fuhuş yapmaya zorlanmıştır. Bir süre sonra, D.J., K.A.'nın talimatları doğrultusunda, yeniden fuhuş yaptırmak için, başvurunu Atina'ya götürmüştür. Başvuran ayrıca, Atina'nın merkezindeki bir otelin önünde, K.A.'nın talimatına göre müşteri beklediği yeri işaret göstermiştir. Başvuran, söz konusu kişilerin, Nijerya'dan gelen "Tracy" ve "Sylvia" isimli başka kızları da fuhuşa zorladığını belirtmiştir. Başvuran, polise, "Tracy" nin cep telefonu numarasını vermiştir. Başvuran, kendisinin Yunanistan'a geldiği sırada, K.A. ve D.J.'nin ikamet ettikleri Atina'nın merkezinde Kypseli semtindeki adresi, ayrıca K.A.'nın ikametgâh olarak kullandığı diğer iki adresi polis yetkililerine bildirmiştir. Son olarak, K.A., D.J., "Tracy" ve "Sylvia" nın özellikleri hakkında detaylı bir açıklama yapmıştır. Başvuran ayrıca, K.A. ve D.J. hakkında polise yapılan ihbardan önce, kendisine psikolojik destek sunan "Nea Zoi" örgütünün yöneticisi E.S.'nin tanık sıfatıyla dinlenmesini istemiştir.

15. 12 Aralık 2006'da, E.S., polis huzurunda yemin ifade vermiştir. E.S., 2004 yılının yazında, başvurunun fuhuş yaptığı otelin önünde kendisi ile tanıştığını ifade etmiştir. E.S., o dönemde, Afrika kökenli birçok kadının, Atina'nın eski belediye binasının bulunduğu mahallede fuhuş yaptıklarını kaydetmiştir. E.S., başvurunun, ismini vermediği pezevebine olan borcunu geri ödeme konusunda endişeli olduğunu söylemiştir. Buna ek olarak, K.A. tüm gün onu dairesinde kilitli tuttuğundan, başvuran, "Nea Zoi" nin merkezine gidememiştir. E.S., başvurunun ayrıca, hayatını değiştirmek istediğini, ancak K.A.'nın tahakkümünden kaçmanın mümkün olmadığını kendisine söylediğini belirtmiştir. E.S., başvurunun, cinsel sömürü amacıyla insan kaçakçılığının bir kurbanı olduğunu ve devlet korumasından faydalanması gerektiğini belirtmiştir.

16. 21 Aralık 2006 tarihinde, aralarında, başvurunun ifadesine göre, Atina'nın merkezinde yaşayan D.J.'nin de olduğu üç kadın, Emniyetin İnsan Ticareti ile Mücadele Birimine çağrılmıştır. A.O. ve O.M., başvurunu tanıdıklarını ve zaman zaman bir üçüncü kişinin herhangi bir baskısı olmaksızın, geçmişte fuhuş yaptıklarını ifade etmişlerdir. D.J. ise, başvurunu tanımadığını ve bahsi geçen adreste kendisi ile yaşamadığını belirtmiştir.

17. Aynı gün, K.A. ve D.J.'nin ikamet ettiği Kypseli mahallesindeki daireyi gözetlemekle sorumlu polis memuru K.K. da, polis tarafından dinlenmiştir. K.K., on günlük bir süre boyunca daireyi birçok defa izlediğini söylemiştir. K.K., aralarında D.J.'nin de bulunduğu üç kadının fahişe olarak çalışıp çalışmadıklarını tespit edemediğini, ancak orada yaşadıklarını ifade etmiştir. Ayrıca, polis memuru, belirtilen adreste K.A.'nın varlığını doğrulayamamıştır.

18. 22 Aralık 2006 tarihinde, İnsan Ticareti ile Mücadele Dairesi ön soruşturmayı kapatmış ve dosyayı savcıya göndermiştir. 12 Aralık 2006 tarihinde, E.S. tarafından verilen ifade, dosyaya dâhil edilmemiştir.

19. 28 Aralık 2006 tarihinde, Atina Asliye Ceza Mahkemesi nezdindeki savcı, başvuranın şikâyetini reddetmiştir. Savcı, başvuranın insan kaçakçılığının bir kurbanı olduğu hususunu destekleyecek herhangi bir unsurun dosyada yer almadığını kaydetmiştir. Savcı, özellikle, başvuranın Girit'e yalnız seyahat ettiği olgusuna, Atina'nın merkezindeki otelin önünde fuhuş yaptığı sırada başka bir kişinin kendisine eşlik etmediğine ve Haziran 2006'da, K.A. ile iletişime geçtiğini ve kendi inisiyatifiyle bu kişiyle bir araya geldiği hususlarına dayanmıştır (Karar No. T2 / 2007).

20. 11 Ocak 2007 tarihinde, E.S.'nin ön soruşturma sırasında vermiş olduğu ifade, dosyaya eklenmiştir. 26 Ocak 2007 tarihinde, başvuran, Atina İstinaf Mahkemesi savcısından, yaptığı suç duyurusunun yeniden incelenmesini talep etmiştir. Başvuran, dosyasının adli soruşturma safhasının yetersiz olduğunu ve özellikle, yetkili savcının önemli kanıtları dikkate almadığını iddia etmiştir. Başvuran ayrıca, müşteki olarak tazminat talebinde bulunmuştur.

21. 20 Şubat 2007'de, Atina Emniyet Müdürlüğünün yabancıardan sorumlu birim şefi, başvuranın sınır dışı edilmesi kararının askıya alınmasını emretmiştir.

22. 01 Haziran 2007 tarihinde, Atina İstinaf Mahkemesi savcısı, başvuranın talebini kabul etmiş ve Atina Asliye Ceza Mahkemesi savcılığına, insan kaçakçılığı yaptıkları gerekçesiyle, özellikle de, hileli yollarla başvuranın rızasını aldıktan ve onun savunmasız durumundan istifade etmek suretiyle, cinsel anlamda sömürdükleri için, K.A. ve D.J.'ye karşı ceza davası açmasını emretmiştir.

23. Aynı gün, başvuran, Attiki Yabancıardan sorumlu Polis Müdürlüğünün Siyasi Sığınma Dairesi nezdinde yeni bir iltica başvurusu yapmıştır.

24. 21 Ağustos 2007'de, Atina Asliye Ceza Mahkemesi Savcılığı, insan kaçakçılığı suçundan dolayı, K.A. ve D.J.'ye karşı cezai kovuşturma başlatmıştır. Ayrıca aynı gün içinde, aynı savcının kararıyla, başvuran, ilgili mevzuat hükümlerine göre, bir "insan kaçakçılığı mağduru" olarak kabul edilmiştir. 24 Ağustos 2007 tarihinde, Atina İstinaf Mahkemesi savcılığı, başvuran hakkındaki sınır dışı edilme işlemlerinin askıya alınmasını onaylamıştır.

25. 06 Mart 2008 tarihinde, K.A. ve D.J., soruşturma hakimi tarafından çağrılmıştır. 11 Mart 2008 tarihinde, söz konusu hâkim, Cezai Soruşturmalar Müdürlüğünden, K.A. hakkında, dosyalarda araştırma yapılmasını istemiştir. 12 Mart 2008 tarihinde, söz konusu müdürlük, polis teşkilatının tanımlama sicilinde kayıtlı, ön adı K. olan ve soyadı ise savcının verdiği soyadından yalnızca son harfi bakımından farklı olan Nijeryalı kökenli bir kişinin varlığı hakkında soruşturma hâkimini bilgilendirmiştir. 13 Mart 2008 tarihinde, soruşturma hâkimi, ismi, Ceza Soruşturma Müdürlüğü tarafından verilen şekliyle yazılmak suretiyle, K.A.'yı çağırıştır. Bunun ardından, polis, K.A. ve D.J. artık Kypseli bölgesinde yaşamalarından, celpname tebligatının yapılmasının imkânsız olduğunu soruşturma hâkimine bildirmiştir. 31 Mart 2008 tarihinde, Atina Asliye Ceza Mahkemesi soruşturma hâkimi, soruşturmayı tamamlamış ve K.A. ve D.J. için tutuklama emri çıkarmıştır. 25 Şubat 2009 tarihinde, Atina Asliye Ceza Mahkemesi savcılığı, sanıklar hakkında, insan ticareti yaptıkları suçlamasıyla, Atina Ağır Ceza Mahkemesi'nde ceza kovuşturması başlatmıştır.

26. 12 Mart 2009 tarihinde, Atina İstinaf Mahkemesi savcısı, sanıkların ifadelerinin alınması amacıyla makamına gelmelerini ve gelmemeleri halinde, polis teşkilatının aranan kişiler siciline kaydedilmelerini emretmiştir. 20 Temmuz 2009'da, davanın duruşması, sanıkların yakalanmasına kadar askıya alındı (19/2009 sayılı karar).

27. 19 Mayıs 2011'de, D.J. yakalanmış ve mahkeme öncesi geçici olarak tutuklanmıştır. Davanın duruşması, başvuran ve sanığın talebi üzerine yapılan iki ertelemenin ardından, 20 Nisan 2012 tarihinde gerçekleşmiştir. Başvuran, kırk dört Euro'luk bir miktar için, tazminat talebinde bulunmuştur. Aynı gün, Atina Ağır Ceza Mahkemesi, sanığı beraat ettirmiştir. Atina Ağır Ceza Mahkemesi, kırk iki sayfalık kararında, başvuranın aslında insan ticaretinin kurbanı olduğunu, K.A.'nın hileyle başvuranın rızasını aldığını ve cinsel istismar amacıyla, hassas durumundan istifade ettiğini belirtmiştir. K.A.'nın, başvuranı voodoo büyüsüyle tehdit ederek, 40.000 Euro'luk tutarı ödemesi için, başvuranı fahişeliğe zorladığını kaydetmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranı cinsel amaçlı olarak istismar ettiği delillerden açıkça anlaşılmadığından, D.J.'nin suçu birlikte işlediği iddiasını kabul etmemiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, yargılama sırasında toplanan tüm delilleri değerlendirdikten sonra, D.J.'nin de aslında insan ticaretinin bir mağduru olduğu ve K.A.'nın, onu da cinsel amaçlı olarak sömürdüğü sonucuna varmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın D.J. hakkındaki iddialarının muğlâk olduğunu ve D.J.'nin başvuranı fuhuşa zorladığının kanıtlanmadığı hükmüne varmıştır. Bu noktada, Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın 29 Kasım 2006 tarihli ilk ifadesi ile davanın duruşması sırasında verdiği ifadesi (karar no. 193/20.4.2012) arasında bazı tutarsızlıklar bulunduğunu tespit etmiştir. Ceza Muhakemesi Kanununun 486'ncı maddesine göre, bu karara karşı istinaf yolu açık tutulmamıştır.

28. Başvuranın 09 Ekim 2013 tarihli talebi üzerine, yetkili idari makam,

16 Ocak 2014 tarihinde, ikamet iznini 02 Kasım 2014 tarihine kadar yenilemiştir.

II. İLGİLİ İÇ VE ULUSLARARASI HUKUK

A. İlgili iç hukuk

1. Anayasa

29. Anayasanın 2 § 1 maddesi aşağıdaki gibidir:

«İnsan değerine saygı ve insan değerinin korunması, Cumhuriyetin temel yükümlülüğüdür.»

30. Anayasanın 22 § 4 maddesi ise şu şekildedir :

«Her türlü zorla çalıştırma yasaktır.»

2. İlgili mevzuat

a) İnsan ticareti hakkında

31. 3064/2002 sayılı Yasa uyarınca, insan ticaretinin cezalandırılması ve suç mağdurlarının korunmasını güçlendirmek amacıyla, Ceza Yasasında bazı değişiklikler yapılmıştır. Yasanın 8'nci maddesine göre, insan ticareti, o zamana kadar asliye ceza seviyesinde bir suç olarak cezalandırılırken, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bir suç olarak tanımlanmıştır. İnsan ticareti faileri için daha ağır cezalar öngörülmüş, bunun yanı sıra ağırlaştırıcı koşulların varlığı durumunda, özellikle suçun, mağdurun Yunan topraklarına girişine, ikametine ya da çıkışına bağlı olduğu hallerde, daha ciddi cezalar düzenlenmiştir.

32. Özellikle, söz konusu Kanunun 8'nci ve 12'nci maddelerinin ilgili bölümleri, olayların meydana geldiği dönemde şu hükümleri içermekteydi:

Madde 8

“ Ceza Kanunu'nun 351'nci maddesi şu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 351 – İnsan ticareti

1. Kuvvet kullanma, tehdit ya da diğer baskı biçimlerini kullandıktan sonra ya da otoritesini kötüye kullanarak, [Yunan] topraklarında ya da dışında yer alan herhangi bir kimseyi, şahsen veya bir üçüncü kişi tarafından cinsel olarak sömürmek amacıyla, çalıştırmak, taşımak veya bir yerden diğerine ulaştırmak, tutmak, barındırmak, üçüncü bir şahsa karşılık ödenmek suretiyle veya karşılıksız olarak teslim etmek veya teslim almak, on yıl kadar hapis cezası ve on ila elli bin Euro arası para cezası ile cezalandırılır.

2. Aynı amaçları taşımak suretiyle, bir kişinin hileli yöntemlerle rızasını alan ya da onu çalıştıran, vaatlerde bulunarak, hediyeler vererek, ödemeler yaparak veya diğer menfaat içeren teklifler yoluyla savunmasızlık durumundan faydalanan kişiye aynı ceza uygulanır.

(...)

4. Yukarıda bahsi geçen eylem, aşağıdaki özellikleri taşıdığı zaman, en az on yıl hapis

cezası ve elli bin Euro para cezası verilir :

(...)

c) eylem, mağdurun yasa dışı olarak ülkeye girişi, ikameti veya çıkışı ile ilgiliyse;

d) eylem, bir meslek olarak gerçekleştirilmişse ;

(...)”

Madde 12 - Mağdurlara yardım edilmesi

« 1. Ceza Kanununun, (...) 351'inci maddelerinde bahsi geçen suçların mağdurları, özellikle yaşamları, fiziksel bütünlükleri, kişisel ve cinsel özgürlükleri tehlikede olduğunda korunmaktadır. Ayrıca gerekli görülen bir süre boyunca, konut, gıda, geçim, sağlık ve psikolojik destek konularında yardım alırlar. Kendilerine adli yardım ve tercüman da sağlanır.

(...)

2. 1'nci paragrafta atıfta bulunulan fiillerin mağdurları, yabancı iseler ve yasadışı olarak ülkede bulunuyorlarsa, (...), sınır dışı edilmeleri, Asliye Ceza Mahkemesi savcısının, İstinaf Mahkemesi savcısı tarafından onaylanan emriyle askıya alınabilir. (...)».

33. 3875/2010 ve 4216/2013 sayılı Kanunlar uyarınca, sırasıyla, Aralık 2000 tarihli "Palermo Protokolü" olarak bilinen, Uluslararası Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Ek Protokolü ve Avrupa Konseyinin 16 Mayıs 2005 tarihli İnsan Ticareti ile Mücadele Hakkındaki Sözleşmesi onaylanmıştır. Son olarak, 4198/2013 sayılı Kanun, 2011/36 sayılı Avrupa Birliği İnsan ticareti kaçakçılığının önlenmesi ve bastırılması Yönergesini iç hukuka aktarmıştır.

b) Medeni Kanun

34. Medeni Kanunun ilgili maddeleri aşağıdaki gibidir :

Madde 914

«Yasaya aykırı olarak, başkalarına zarar veren herkes, tazminat ödemekle yükümlüdür.»

Madde 932

“Mahkeme, yasadışı bir fiilden kaynaklanan maddi tazminattan bağımsız olarak, kendi takdirine bağlı olarak, manevi tazminat olarak makul bir maddi tazminata hükmedebilir. Özellikle, sağlığına, şerefine veya alçakgönüllülüğüne zarar verilenler veya özgürlüğünden mahrum bırakılanlar bu kuraldan yararlanabilir. Bir insanın ölümü durumunda, mağdurun ailesine, *pretium doloris* ilkesi bağlamında, tazminat ödenebilir.”

B. İlgili uluslararası hukuk ve Avrupa Birliği hukuku

1. Genel açıklama

35. AİHM, zorla çalıştırma, hizmetçilik, kölelik ve insan ticareti ile ilgili uluslararası sözleşmelerin ilgili hükümlerine yer verilen *Siliadin / Fransa* kararının (n° 73316/01, AİHM 2005-VII) 49 ila 51'nci paragrafları ile *Rantsev / Kıbrıs ve Rusya* (n° 25965/04, AİHM 2010 (özetler)) kararının 137 ila 174'ncü paragraflarına atıf yapmaktadır (Köleliği yasaklayan, 25 Eylül

1926 tarihli Cenevre Sözleşmesi ; zorla çalıştırmayla ilgili, 28 Haziran 1930 tarihli, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 29 no'lu Sözleşmesi ;30 Nisan 1956 tarihli, Köleliğin kaldırılmasına yönelik Ek Sözleşme ; 20 Kasım 1989 tarihli, Çocuk haklarına ilişkin Sözleşme ; Palermo Protokolü ;16 Mayıs 2005 tarihli, İnsan ticaretiyle mücadele hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi), ayrıca Avrupa Konseyinin bu konudaki çalışmalarının ilgili kısımları (Parlamenteler Meclisinin, 1523 sayılı ve 26 Haziran 2001 tarihli, 1623 sayılı ve 22 Haziran 2004 tarihli tavsiye kararları; İnsan ticareti ile mücadele hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin açıklayıcı raporu).

2. Palermo Protokolü

36. İnsan, özellikle de kadın ve çocuk ticaretinin önlenmesi, durdurulması ve cezalandırılmasını hedefleyen, organize sınır aşırı suçlara karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Protokol ("Palermo Protokolü") 13 Aralık 2000 tarihinde, Yunanistan tarafından imzalandı ve 11 Ocak 2011'de onaylandı.

37. Madde 3 a), insan ticaretini şu şekilde tanımlamaktadır :

«İnsan ticareti», kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir ; (...) »

38. Madde 3 (b), madde 3 (a) 'da belirtildiği gibi, insan ticaretinin (a) bendinde belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması halinde, mağdurun bu istismara razı olup olmamasının durumu değiştirmeyeceğini belirtmektedir.

39. Madde 5 § 1, şu yükümlülöklere değinmektedir :

«Her Taraf Devlet bu Protokol'ün 3. maddesinde belirtilen eylemlerin kasten gerçekleştirilmesi halinde (...) gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır. »

40. Madde 6, mağdurlarına yönelik yardım ve koruma ile ilgilidir.

(...)

3. Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi, STCE n° 197, 16 Mayıs 2005

41. Yunanistan, Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesini, 17 Kasım 2005'te imzalamıştır («Avrupa Konseyi insan ticareti

ile mücadele sözleşmesi») ve 11 Nisan 2014'te onaylamıştır. Sözleşme, Yunanistan için, 01Ağustos 2014'te yürürlüğe girmiştir.

42. Madde 4 a), Palermo Protokolünde insan ticaretine ilişkin olarak yapılan tanımlamayı aynen kullanırken, madde 4 b) ise, sömürü amacıyla insan ticareti mağdurlarının rızası hakkındaki Palermo Protokolü hükümlerini aynen kullanmaktadır.

43. Madde 5, devletlere, insan ticaretine karşı tedbirler alma ödevi yüklemektedir. Özellikle şu hususları düzenlemektedir :

« 1. Her bir Taraf, insan ticaretinin önlenmesi ve insan ticaretiyle mücadeleden sorumlu muhtelif birimler arasında ulusal eşgüdümün kurulması veya güçlendirilmesi için tedbirler alır.

2. Her bir Taraf, insan ticaretinin önlenmesi için araştırma, bilgilendirme, bilinçlendirme ve eğitim kampanyaları, sosyal ve ekonomik girişimler ve eğitim programları yoluyla özellikle insan ticaretine karşı savunmasız kişilere ve insan ticareti alanında çalışanlara yönelik etkili program ve siyasetleri oluşturur ve/veya güçlendirir.

(...) »

4. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi

44. Bildirgenin 5 § 3'ncü maddesi, şu hükümleri içermektedir :

« (...)

3. İnsan kaçakçılığı yasaklanmıştır. »

5. Avrupa Birliği'nin insan ticaretinin önlenmesi ve bu olgu ile mücadele ve mağdurların korunması ile ilgili 2011/36 sayılı Direktifi

45. Bu Direktif'e göre, Üye Devletlerin, « sömürmek amacıyla, dava açma ya da güç kullanma ya da diğer zorlama biçimlerini kullanma tehdidiyle, alıkoymak suretiyle, dolandırıcılık, aldatma, otoriteyi ya da bir savunmasızlık durumu kötüye kullanma veya bir başka kişi üzerinde otorite sahibi bir kişinin rızasını almak amacıyla ödeme yapılmasını veya menfaat sağlanmasını teklif veya kabul edilmesi suretiyle, kişilerin alışverişi veya kişiler üzerindeki yetkinin el değiştirmesi de dâhil olmak üzere, kişilerin işe alınması, taşınması, transferi, barındırılması veya misafir edilmesi » hususlarını cezalandırmak için gerekli önlemleri alması beklenmektedir (madde 2 § 1). Direktife göre, "sömürü, en azından, başkalarına fuhuş yaptırılması veya diğer cinsel sömürü türlerini içerir". Ayrıca, "1. fıkrada atıfta bulunulan yöntemlerden biri kullanıldığında, insan ticareti mağdurunun, öngörülen veya fiili nitelikteki, istismara maruz kalma yönündeki rızasının bir önemi yoktur" (2 §§ 3 ve 4'ncü maddeler). Direktif, bunların yanı sıra, Üye Devletlerin "organize suç veya diğer ciddi suçlarda kullanılanlar gibi etkili soruşturma araçlarının, madde 2 ve 3'te belirtilen suçların soruşturulması veya kovuşturulmasından sorumlu kişi, birim veya servislere sağlanması için gerekli önlemleri almasını öngörür." (madde 9 § 4). Ayrıca, Direktif, insan ticareti mağdurlarına destek ve yardım yapılmasına yönelik tedbirlerin alınması (madde 11) ve cezai soruşturma ve yargılamalar kapsamında korunmaları ödevini, Üye Devletlere

yüklemektedir (madde 12).

HUKUK

I. SÖZLEŞME'NİN 4'NCÜ MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

46. Başvuran, K.A. ve D.J. tarafından fuhuşa zorlandığından dolayı, insan ticaretinin mağduru olduğunu iddia etmektedir. Başvuran, Yunan Devletinin, özellikle kendisinin insan ticaretinin bir mağduru olarak korunması, K.A.'nın kaçıışı ve Devletin usul yükümlülükleri ile ilgili olarak, 4. madde kapsamındaki pozitif yükümlülüklerini yerine getiremediğini ve bu hükmü ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

47. 4'ncü maddenin ilgili kısımları şu şekildedir :

- « 1. Hiç kimse köle ya da kul durumunda tutulamaz.
- 2. Hiç kimse zorla çalıştırılmaz ve zorunlu çalışmaya tabi tutulamaz.
- (...) »

A. Kabul edilebilirlik hakkında

1. Tarafların iddiaları

a) Hükümet

48. Hükümet ilk olarak, 4. maddeye dayandırılan şikâyetin bir kısmı yönünden geç yapıldığını belirtmektedir. Hükümet, AİHM'nin, yukarıda belirtilen Sözleşme hükmü yönünden incelemesini, yalnızca mevcut başvurunun yapıldığı tarihten yani 20 Ekim 2012'den önceki altı ay içinde gerçekleşen yerel makamların eylemleri veya ihmalleri bakımından yapabileceğini beyan etmektedir. Ancak, bu dönemde meydana gelen tek olay, D.J.'nin beraatine hükmeden Atina Ağır Ceza Mahkemesi'nin 193 / 20.4.2012 sayılı kararının yayınlanmasıdır. Bu nedenle, yalnızca D.J.'nin Ağır Ceza Mahkemesi tarafından beraatine hükmedilmesi hususu, AİHM tarafından Sözleşme'nin 4'ncü maddesi ışığında incelenebilir.

49. Hükümet ayrıca, iç hukuk yollarının tüketilmediğini açıkça belirtmeksizin, başvuranın, K.A. ve D.J. tarafından sömürülmesi sonucunda uğradığı maddi ve manevi zararı için, K.A. ve D.J. aleyhine bir tazminat talebinde bulunmak amacıyla, adli yargı mercilerine başvurabileceğini beyan etmiştir.

b) Başvuran

50. Başvuran, K.A.'nın hâlâ kaçak olduğu gerçeği bir kenara bırakılırsa, D.J.'in cezai sorumluluğunu incelemek amacıyla yapılan iç yargılamanın, Atina Ağır Ceza Mahkemesinin 193 / 20.4.2012 sayılı kararına istinaden bu

kişinin beraatiyle sonuçlandığını belirtmektedir. Sonuç olarak, ceza mahkemesi D.J.'nin suçluluğuna hükmedebileceğinden, D.J.'ye karşı süren ceza davasının tamamlanmasından sonra AİHM'ye gidebilirdi.

2. AİHM'nin değerlendirmesi

a) Başvurunun bir kısmı yönünden geç yapıldığı hakkında

51. AİHM, altı aylık sürenin, kural olarak, iç hukuk yollarının tüketilmesi süreci çerçevesinde, nihai kararın verildiği tarihten itibaren başlayacağını hatırlatmaktadır (*Chapman / Belçika* (daire kararı), No. 39619 / 06, § 34, 05 Mart 2013). Ayrıca, söz konusu süre, suçun işlendiği tarihten veya ilgili kişinin söz konusu olaylardan doğrudan etkilendiği, bunların farkına vardığı veya iç hukukta herhangi bir başvuru yolu bulunmadığı zaman farkına varmış olabileceği tarihten itibaren de başlayabilir (*Gongadze / Ukrayna*, No. 34056/02, § 155, AİHM 2005-XI).

52. Sözleşme'nin veya Protokollerinin ihlali, yalnızca anlık bir eylemden değil, aynı zamanda devam eden bir durumdan da kaynaklanabilir. "Devam eden durum" kavramı, başvuran kişinin mağduru olduğu, devlet tarafından ya da devlet adına gerçekleştirilen devam eden eylemlerden kaynaklanan bir durumu tanımlar. Şikâyetin, kendisine karşı herhangi bir başvuru yolu bulunmayan devam eden bir durumla ilgili olduğu durumlarda, altı aylık süre bu durumun sona ermesinden itibaren başlar. Durum devam ettiği sürece, altı aylık kural uygulanamaz (bkz. *Mutatis mutandis, Marikanos / Yunanistan* (daire kararı), No. 49282/99, 29 Mart 2001, *Doğan ve Diğerleri / Türkiye*, 8803-8811 / 02, 8813/02 ve 8815-8819 / 02, § 113, AİHM 2004- VI (özetler)).

53. Somut davada, AİHM, Başvuranın, Sözleşme'nin 4'ncü maddesine dayandırdığı başvurusunda, K.A. ve D.J. nedeniyle insan ticareti mağduru olması karşısında, ulusal makamların yeterli bir koruma sağlamadığından şikâyetçi olduğunu gözlemlemektedir. AİHM, ayrıca, D.J. bakımından, aleyhindeki iç ceza yargılama usulünün 20 Nisan 2012 tarihinde, Atina Ağır Ceza Mahkemesinin beraate hükmettiği 193/2012 sayılı kararıyla sona erdiğini belirtmektedir. K.A.'ya gelince, davasının soruşturulması, D.J.'ye karşı yapılan soruşturma ile ortak bir nitelik taşımaktaydı. Hâlihazırda kaçak olan K.A. bakımından, kendisiyle ilgili dava askıdadır. Başvuranın, 4. maddeye ilişkin şikâyetinin içeriği göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu hükme ilişkin olarak yerel makamların eylemlerinin uygunluğu, şikâyette bulunulan olaylar hakkındaki yargılamanın tamamından ve mahkemenin 193 /2012 sayılı kararından anlaşılabilir. Bu nedenle, D.J. bakımından, davaya ilişkin soruşturmanın daha önceki aşamaları, Atina Ağır Ceza Mahkemesi huzurundaki duruşmasından ayrı tutulamaz. 193/2012 sayılı kararın 20 Nisan 2012 tarihinde, yani mevcut başvurunun yapılmasından altı ay önce yayınlanması nedeniyle, başvuranın, Sözleşmenin 4'ncü maddesine dayandırdığı başvurusu, süreyi ihlal etmiş bir başvuru değildir.

54. Üstelik K.A. ile ilgili olarak bakıldığında, kendisi halen kaçak olup, hakkındaki ceza yargılaması devam etmektedir. Dolayısıyla, cezai

sorumluluğu henüz yerel mahkemeler tarafından tanımlanmadığından sürekli bir durum söz konusudur ve başvuranın da belirttiği gibi, Nisan 2012'den sonraki olaylar, ulusal makamların sorumluluğu dâhilindedir.

55. Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, Hükümetin, 4. madde kapsamında yapılan başvurunun kısmen süre koşulunu ihlal ettiğine dair itirazının reddedilmesi gerekmektedir.

b) İç hukuk yollarının tüketilmesi hakkında

56. AİHM, öncelikle, Sözleşme'nin 35. maddesinin, yalnızca erişilebilir, uygun ve şikâyet konusu ihlallere ilişkin olarak yapılmış olan başvurular bakımından iç hukuk yollarının tüketilmesini gerektirdiğini hatırlatmaktadır (bkz. *Mutatis mutandis, Manoussakis ve Diğerleri / Yunanistan*, 26 Eylül 1996, § 33., *Karar ve Kesin Hükümler Külliyatı*, 1996-IV). Buna ek olarak, 4'ncü madde, bir bireyi köle veya kul konumuna sokmayı veya zorla çalıştırmayı veya çalışmasını bir mecburiyet haline getirmeyi hedefleyen her türlü eylemin cezalandırılması ve kovuşturulması için, Üye Devletlere belirli bir pozitif yükümlülük getirmektedir (yukarıda belirtilen *Rantsev*, 285 §). Ayrıca, AİHM, 3'ncü madde kapsamına giren bir şikâyette, başvuranın yalnızca tazminat ödenmesine yol açabilecek bir hukuk yolunu tüketmek zorunda olması halinde, 3'ncü madde tarafından getirilen bir devletin kötü muameleden sorumlu olanların tespitine ve cezalandırılmasına yol açabilecek bir soruşturma yürütme yükümlülüğünün aldatici olacağını daha önceden belirtmiştir (*Okkali / Türkiye*, No. 52067/99, § 58, AİHM 2006-XII (özetler), *Taymuskhanovy / Rusya*, No. 11528/07, § 75, 16 Aralık 2010). Bu nedenle, AİHM'nin 3'ncü madde hakkındaki içtihadı uyarınca, sadece tazminat ödenmesi suretiyle, 4'ncü maddenin Devletlere yüklediği yükümlülükler yerine getirilmiş olmaz (bkz. Bu doğrultuda, *McKerr / Birleşik Krallık*, 28883/95, § 121, AİHM 2001-III). Nitekim AİHM, Sözleşme'nin 4'ncü maddesine aykırı olabilecek bir muameleden dolayı şikâyette bulunmak için uygun hukuki yolun, ceza yargılaması olduğunu düşünmektedir (bkz. *Mutatis mutandis, Parlak, Aktürk ve Yay / Türkiye* (Daire kararı), No. 24942/94, 24943/94 ve 25125/94, 9 Ocak 2001).

57. K.A. ve D.J.'ye karşı bir tazminat davası açma olasılığına ilişkin olarak, AİHM, ihtilafı durumu -dolaylı bir şekilde değil de- doğrudan çözebilecek bir başvuru yolunu kullanan kişinin, başvurabileceği ancak etkili olup olmayacağı belirsiz olan diğer başvuru yollarına başvurmak zorunda olmadığına ilişkin içtihadını hatırlatır (yukarıda atıf yapılan, *Manoussakis ve diğerleri*, § 33). Bununla birlikte, AİHM, Hükümetin dile getirdiği davanın konusunun, başvuranın ceza davasına tazminat talepli müşteki olarak katılması ile kısmen örtüştüğüne dikkat çekmektedir: her iki dava da, ilgilinin bir tazminat almasına imkân vermektedir. Başvuran, tazminat talepli müşteki olarak başvurma yolunu seçmiştir ve AİHM, Medeni Kanun'un ilgili hükümlerine dayanan bir dava açmasını talep edemez. Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmemiş olduğu

konusundaki itirazını reddetmiştir.

c) Sözleşme'nin 4'ncü maddesinin uygulanabilirliği hakkında

58. AİHM, insan ticaretinin, mağdurların insan onurunu ve temel özgürlüklerini baltaladığından ve demokratik bir toplumla ya da Sözleşmede yer alan değerlerle uyumlu olarak değerlendirilemeyeceğinden şüphe edilemeyeceğini yinelemektedir (*Rantsev*, yukarıda anılan, § 282). AİHM, insan ticaretinin ticaretinin Sözleşme'nin 4'ncü maddesi kapsamında olduğunu kabul eden ilgili eski içtihatlarına atıfta bulunmaktadır (bkz. Yukarıda anılan, *Rantsev*, §§ 272-282).

AİHM ayrıca, Hükümet'in, başvuran'ın insan ticaretinin bir kurbanı olduğunu inkar etmediğini de belirtmektedir. Bu nedenle, 4'ncü madde bu durumda uygulanabilir.

59. Ayrıca, AİHM, 4'ncü maddeye dayanan şikâyetin, Sözleşme'nin 35 § 3 (a) maddesinin kapsamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmiştir. AİHM ayrıca, başka hiçbir kabul edilemezlik unsuru ile karşılaşmadığını not etmektedir. Dolayısıyla, kabul edilebilir olduğuna hükmetmek uygun olacaktır.

B. Esas hakkında

1. Tarafların iddiaları

a) Hükümet

60. Hükümet, K.A.'nın ve D.J.'nin aleyhinde yürütülen cezai takibat süresince, başvuranın insan ticaretinin mağduru olduğunun yerel makamlarca zaten tanındığını kabul etmektedir. Hükümet, Yunan hukukunda, insan ticaretinin önlenmesi için, bu konudaki en önemli uluslararası metinlerin ruhunu ve teorilerini yansıtan ilgili bir yasal çerçevenin var olduğunu belirtmektedir. İnsan ticaretine ilişkin mevzuatın uygulanması konusunda ise, Hükümet, idari makamlarla ilgili olarak, tamamen tatmin edici bir şekilde hareket ettiklerini değerlendirmektedir. 29 Kasım 2006 tarihine kadar, yani başvuranın, K.A. ve D.J. tarafından insan ticareti mağduru olduğunu açık bir şekilde polis makamlarına bildirmesine kadar, ne başvuran tarafından ne de başka bir kaynak tarafından böyle bir durum hakkında bilgilendirilmemişlerdi. Ayrıca, başvuranın suç duyurusunda bulunmasının ardından, polis yetkilileri, davanın ön soruşturmasını tamamlamak ve şüphelileri yakalamak için gereken özeni göstermişlerdir. Hükümet, E.S.'nin tanık olarak verdiği ifadenin, ilk başta dava dosyasına konulmamasının, yalnızca polis makamlarının "dikkatsizliğinden" kaynaklandığını ileri sürmektedir. Hükümet, aynı zamanda, soruşturmanın yeterliliğine değinmektedir: K.A. ve D.J.'nin ikamet ettikleri düşünülen bina polis tarafından gözetim altına alınmış ve K.A.'nın o adreste varlığı teyit edilememiştir. Hükümet, K.A.'nın, ceza mahkemesinin önüne getirilmesi

amacıyla, yetkililer tarafından halen araştırıldığını da eklemiştir.

61. Yargı makamlarına gelince, onlar da davayı özenle incelemiştir. Dahası, Hükümet'in görüşüne göre, Devlet, D.J.'nin beraat kararı nedeniyle suçlanamaz. 193/2012 sayılı karar, tam olarak gerekçelendirilmiştir. Atina Ağır Ceza Mahkemesi, D.J.'nin de insan ticaretinin bir mağduru olduğu ve başvurunu fuhuşa zorlamadığı sonucuna varmak için, dosyadaki tüm kanıtlara dayanmıştır. Ayrıca, bu karar, başvuranın bir insan ticareti mağduru olduğu statüsünü de doğrulamıştır.

b) Başvuran

62. Başvuran, ilk olarak, aralarında yasadışı fuhuş nedeniyle yakalama tutanaklarının ve iltica başvuruları belgelerinin de olduğu, Hükümet tarafından sağlanan bazı kanıtların, polis kayıtlarından geldiğini ve kişisel veriler oluşturduğunu ileri sürmektedir. Başvuranın görüşüne göre, Yunanistan Devleti'nin, kendisine ait kişisel bilgileri AİHM'ye sunma kararı, Kişisel verilerin korunmasıyla ilgili 2247/1997 sayılı Yunan Kanununa aykırı olup, bu nedenle, AİHM tarafından dikkate alınmaması gerekmektedir.

63. Esasa gelince, özellikle, soruşturmanın yürütülmesi sırasında polis ve yargı makamlarının sebep olduğu gecikmelerin yanı sıra, dosyada adı geçen kişilerin incelemelerinin yapılmamasının, K.A. ve D.J.'nin kaçmasına neden olduğunu belirtmektedir. Başvuran, savcının 28 Aralık 2006 tarihli kararıyla, ilk başta, suç duyurusunun gereğini yapmayarak reddetmesinin, kendisi insan ticareti mağduru olarak tanınamayacağından ve söz konusu karar Yunan topraklarında özel bir ikamet izni verilmesine engel olacağından, kişisel durumuyla ilgili olarak ciddi sonuçları olduğunu ileri sürmektedir. Başvuran, K.A.'nın hala kaçak olduğunu ve D.J.'nin ise ceza adalet sistemi tarafından beraat ettirildiğini eklemiştir. Başvurana göre, Atina Ağır Ceza Mahkemesi, kendisinin K.A. dışında, D.J. tarafından da fahişeliğe zorlandığını açıkça gösteren davadaki delilleri doğru bir şekilde değerlendirmemiştir.

2. AİHM'nin değerlendirmesi

a) 4'ncü maddenin genel ilkeleri

64. AİHM, insan ticareti bağlamında, 4'ncü maddenin uygulanmasını düzenleyen genel ilkeler hakkındaki ilgili içtihadına atıfta bulunmaktadır (bkz. özellikle, yukarıda anılan, *Rantsev*, §§ 283-289). AİHM, özellikle, 2 ve 3'ncü maddeler ile 4'ncü maddenin, Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini oluşturduğunu belirtmektedir. Sözleşme'de 4'ncü maddenin önemi göz önüne alındığında, bu maddenin kapsamı, Devlet makamlarının doğrudan eylemleri ile sınırlı olmamalıdır. Söz konusu hüküm, Üye Devletlere, özellikle insan ticareti mağdurunun korunması ve insan ticaretinin önlenmesi ve cezalandırılması ile ilgili bir dizi pozitif yükümlülük de getirmektedir (yukarıda anılan, *Siliadin*, §§ 7 ve 89).

65. Özellikle insan ticaretiyle ilgili olarak, bu konuda kapsamlı bir yaklaşımın benimsenmesine ihtiyaç olup, insan ticaretini yapan kişileri cezalandırmayı amaçlayan önlemlerin yanı sıra, insan ticaretinin önlenmesi ve mağdurların korunması da sağlanmalıdır vardır (yukarıda anılan, *Rantsev*, § 285). AİHM içtihadına göre, Devletlerin, her şeyden önce, insan ticaretinin fiili ve potansiyel mağdurlarının haklarının somut ve etkili bir şekilde korunmasını sağlayan, uygun bir yasal ve düzenleyici çerçeve oluşturma sorumluluğunu üstlenmesi gerektiği açıktır. Buna ek olarak, Devletlerin göç yasaları, insan ticareti ile ilgili teşvik ve yardım veya hoşgörü konusundaki endişeleri giderecek bir şekilde düzenlenmelidir (yukarıda anılan, *Rantsev*, § 287).

66. İkinci olarak, belirli durumlarda, Devlet, 4'ncü maddeye aykırı muamelelerin fiili veya potansiyel mağdurlarını korumak için, somut önlemler alma yükümlülüğü altındadır. Sözleşme'nin 2'nci ve 3'ncü maddeleri gibi, 4'ncü madde de, belirli durumlarda, Devlete bu tür bir yükümlülük yükleyebilir (bkz. *mutatis mutandis*, *Giuliani ve Gaggio / İtalya* [BD], No. 23458/02, § 244, AİHM 2011 (özetler); *Osman/Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1998, § 115, *Külliyyat 1998-VIII, Amadayev / Rusya*, No. 18114/06, § 68, 03 Temmuz 2014). Belirli bir davada, somut tedbirler alma konusunda pozitif bir yükümlülük olması için, Devlet makamlarının, Palermo Protokolü'nün 3 (a) maddesi ve Avrupa Konseyi İnsan Ticareti ile Mücadele Sözleşmesi'nin 4 (a) maddesi kapsamında, bir bireyin insan ticaretine veya sömürüye maruz kaldığı veya bu konuda gerçek ve yakın bir tehlike içinde olduğu hakkında, makul şüpheye yol açan koşullardan haberdar olduğunun veya bilmesi gerektiğinin kanıtlanması gerekmektedir. Böyle bir durum söz konusu ise ve yetkili makamlar, bireyi durumdan kurtarmak veya söz konusu riski ortadan kaldırmak için, yetkileri dâhilinde uygun önlemleri almıyorsa, bu durumda Sözleşme'nin 4'ncü maddesinin ihlali söz konusudur (bkz. yukarıda anılan, *Rantsev*, § 286 ve yukarıda anılan, *mutatis mutandis*, *Giuliani ve Gaggio*, § 246, yukarıda anılan, *Osman*, §§ 116-117).

67. Bununla birlikte, her türlü muhtemel şiddetin önlenmesi amacıyla, bu hükümden pozitif bir yükümlülük çıkarılabileceği anlaşılmamalıdır. Bu zorunluluk, polisin çağdaş toplumlarda işlevlerini yerine getirmesi ve insan davranışının tahmin edilemezliği gibi zorluklar, ayrıca öncelikler ve kaynaklar bakımından yapılacak operasyonel seçimler göz önünde bulundurulduğunda, yetkililere tahammül edilemez veya aşırı bir yük getirmeyecek şekilde yorumlanmalıdır. (bkz. yukarıda anılan, *mutatis mutandis*, *Giuliani ve Gaggio*, § 245, yukarıda anılan, *Osman*, § 116, ve *Maiorano ve Diğerleri / İtalya*, No. 28634/06, § 105, 15 Aralık 2009).

68. Üçüncü husus olarak, 4'ncü madde, olası insan ticareti durumlarını araştırmak için, usule ilişkin bir yükümlülük getirmektedir. Soruşturma yükümlülüğü, mağdurun ya da bir yakınının şikâyetine bağlı değildir: sorun dikkatlerine sunulduğunda, yetkili makamlar harekete geçmelidir (bkz. *mutatis mutandis*, *Dink / Türkiye*, no. 2668/07, 6102/08, 30079/08, 7072/09 ve

7124/09, § 76, 14 Eylül 2010, *Paul ve Audrey Edwards / Birleşik Krallık*, No. 46477/99, § 69, AİHM 2002-II). Soruşturmanın etkili olabilmesi için, olaylarda rol oynayan kişilerden bağımsız olması gerekir. Ayrıca, sorumluları tespit etmeyi ve cezalandırmayı da mümkün kılmalıdır. Burada söz konusu olan ödev, sonuçla ilgili değil, başvuru yöntemleri ile ilgili bir zorunluluktur. Her olay için, makul bir özen ve çabukluk gerekliliği malumdur, ancak söz konusu bireyin zararlı bir durumdan çıkarılması mümkün ise, soruşturmanın acil bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Mağdur veya yakını, yasal menfaatlerinin korunması için, gerekli olan en geniş ölçüde yargılama sürecine dâhil edilmelidir (bkz. *mutatis mutandis*, yukarıda anılan, *Paul ve Audrey Edwards*, §§ 70-73).

b) Bu genel ilkelerin somut olaya uygulanması

69. AİHM, Devlet makamları tarafından kullanılması, 2247/1997 sayılı Kişisel Verileri Koruma Yasasına aykırı olacağından, başvuranın, kendisinden, Hükümet tarafından sunulan delillerin bir kısmını dikkate almamasını talep ettiğini kaydetmektedir. AİHM, başvuranın itiraz ettiği belgelerin özellikle polis kayıtlarına ilişkin olduğunu ve tümünün bu dava ile ilgili olduğunu belirtmektedir. AİHM, bunların iç hukuk bakımından sorun yaratmaları halinde, başvuranın, iç hukukta mevcut hukuk yollarını kullanabileceğini düşünmektedir. Tüm bu hususlar bir yana, AİHM, somut davayla ilgili olarak, ilgili Daire Başkanının, AİHM İçtüzüğü'nün 47 § 4 maddesi uyarınca, başvuranın kimliğinin gizli tutulma talebini zaten kabul etmiş olduğunu hatırlatır. Bu nedenle, başvuranın kimliği kamuya açıklanmamış olduğundan, itiraz konusu ettiği belgeler de kendisiyle ilişkilendirilemeyecektir.

i. Uygun bir hukuksal ve yasal çerçevenin varlığı hakkında

70. Başvuran, Yunanistan'daki insan ticaretinin önlenmesi ve cezalandırılmasına yönelik, Yunan yasal çerçevesinin yeterliliğine veya etkililiğine itiraz etmemektedir (bkz., yukarıda belirtilen, *mutatis mutandis*, *Rantsev*, § 301). Ayrıca, Devletlerin, bu olguyla ilgili suçları cezalandırmak için, mevzuat çıkarmaları yükümlülüğüyle ilgili olarak, AİHM, Yunan Ceza Kanununun, olayların meydana geldiği dönemde kişilerin cinsel amaçlı olarak insan ticaretine maruz tutulmalarını açık bir şekilde yasakladığını belirtmektedir. Özellikle, Ceza Kanununun 351'nci maddesi, Avrupa Konseyinin İnsan Ticareti ile Mücadeleye İlişkin Sözleşmesi ve Palermo Protokolü tarafından tanımlanan şekliyle, insan ticaretini tanımlamıştır (bkz. Yukarıdaki 32 ve 37'nci paragraflar). Ayrıca, 3064/2002 sayılı yasanın 12'nci maddesi, insan ticareti mağdurları için, fiziksel bütünlükleri ve kişisel özgürlükleri bakımından özel koruma önlemleri sağlamaktadır. Aynı hüküm, diğer hususların yanı sıra, konut, gıda, sağlık hizmeti ve psikolojik ve hukuki destek verme ödevini de yetkili makamlara yüklemektedir. Öte yandan, cinsel amaçlı insan ticareti mağdurunun yasadışı olarak Yunan topraklarında

bulunan bir yabancı olduğu durumlarda, dava konusu olayların meydana geldiği dönemdeki yasalar, mağdurun sınır dışı edilmesi işlemlerini askıya alma imkânı tanımaktaydı.

71. Son olarak, Yunanistan, insan ticaretiyle ilgili temel uluslararası metinlerin bazılarını, hâlihazırda iç hukukuna dâhil etmiştir. Böylelikle, 3875/2010 ve 4216/2013 sayılı Kanunlar aracılığıyla, sırasıyla, Palermo Protokolü ve Avrupa Konseyi İnsan Ticareti ile Mücadele Sözleşmesi onaylanmıştır. Avrupa Birliği hukukuna gelince, 4198/2013 sayılı Kanun, 2011/36 sayılı Avrupa İnsan Ticaretinin Önlenmesi ve Bastırılmasına İlişkin Yönergeyi iç hukuka aktarmıştır.

72. Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, AİHM, olayların meydana geldiği sırada Yunanistan'da yürürlükte olan ilgili mevzuatın, başvuran bakımından, pratik ve etkili bir koruma sağlayamadığını düşünmemektedir.

ii. Başvurayı korumak amacıyla alınan operasyonel tedbirlerin yeterliliği hakkında

73. Başvuranın, cinsel istismar amacıyla yapılan insan ticareti mağduru olarak korunması amacıyla, yetkili makamların somut önlem alma zorunluluğu ile ilgili önem taşıyan tarih 29 Kasım 2006'dır. Bu tarihte ve sınır dışı edilmek üzere tutulduğu sırada, başvuran, insan kaçakçılığının mağduru olduğunu yetkililere açıkça söylemiştir.

74. Dolayısıyla, AİHM'nin, 29 Kasım 2006 tarihinden önce, yetkili makamların, başvuranın insan ticareti mağduru olduğunu makul bir şekilde öğrenip öğrenemeyeceği veya bundan şüphelenip şüphelenemeyeceği hususunu dikkate alması gerekmektedir. Ayrıca, bu tarihten itibaren, AİHM, polis ve yargı makamlarının, başvurana yeterli bir koruma sağlamak için, yetkileri dâhilinde gerekli tedbirleri alıp almadıklarını inceleyecektir.

75. 29 Kasım 2006'dan önceki döneme ilişkin olarak, başvuran, bir insan ticareti mağduru olarak, yetkili makamların, bu duruma dikkatini çekmiş olduğunu iddia etmemektedir. Nitekim ulusal makamlarla birçok defa ve farklı bağlamlarda yolunun kesişmesine rağmen, başvuranın özel durumuna karşı uyarılmadıkları dosyalardan açıkça anlaşılmaktadır. Böyle bir durum, örneğin, başvuran, yetkili makamlar nezdinde iltica başvurusunda bulunduğu zaman söz konusu olmuştur. AİHM ayrıca, yetkililerin, özel durumu hakkında bilgi sahibi olmasalar bile, başvuran için bir barındırma merkezinde yer buldukları, ancak başvuranın daha sonra gidip başvurmadığını dikkate almaktadır.

76. 29 Kasım 2006 tarihinden sonraki süreçte ise, yetkili makamlar, başvuranın K.A. ve D.J. tarafından insan ticareti için kullanıldığına dair açık ifadesine kayıtsız kalmamıştır. Başvuranın ihbarının ardından, polis makamları, başvuranın iddialarının gerçekliğini soruşturmak amacıyla, kendisini hemen insan ticaretinin bastırılmasına yönelik özel polis servisine yönlendirmiştir. Ayrıca, ilgili mevzuat kapsamında, başvuran aleyhindeki sınır dışı etme prosedürü tamamlanmamış ve başvurana Yunan topraklarında ikamet izni verilmiştir. Son olarak, Atina Asliye Ceza Mahkemesi savcılığı,

21 Ağustos 2007 tarihinde, başvurunu resmi olarak, insan ticaretinin bir mağduru olarak nitelendirmiş ve bu husus, Atina Ağır Ceza Mahkemesinin 193/2012 sayılı kararıyla teyit edilmiştir.

77. Bununla birlikte, başvuran, 29 Kasım 2006 tarihinde, insan ticareti mağduru olduğunu yetkililere açık bir şekilde açıklamasına rağmen, yetkili savcı, mağdur statüsünü 21 Ağustos 2007 tarihinde, yani yaklaşık dokuz ay sonra kabul etmiştir. Bununla birlikte, 2006 yılının sonundan bu yana, ulusal makamlar, başvuranın insan ticaretine maruz kaldığından veya sömürüldüğünden habersiz olamazdı. Başvuranın somut ihbarı ve yetkililerin, başvuranın sistematik olarak fuhuş yaptığı bilgisine sahip olmaları bir yana bırakılırsa, sivil toplum örgütü “Nea Zoi” nin müdürü E.S. de, bildiği kadarıyla, başvuranın bir kişi tarafından cinsel amaçlı olarak istismar edildiğini ve bu konuda devletin yardım etmesi gerektiğini 12 Aralık 2006'da ifade etmiştir. Hükümetin de kabul ettiği üzere, bu ifade, dosyaya zamanında dâhil edilmemiştir. Bu nedenle, başvuranın insan ticareti mağduru olarak tanınmasından önce aradan geçen yaklaşık dokuz aylık sürenin makul olduğu söylenemez. Bu husus, yetkili makamların ihmali, başvuranın kişisel durumu üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceğinden, daha da önem kazanmaktadır. Nitekim başvuranın serbest bırakılması, 20 Şubat 2007'ye kadar tutuklu kaldığı için, ertelenmiştir. 3064/2002 sayılı Kanununun 12 § 2'nci maddesi uyarınca, yetkili yerel makamların, sınır dışı etmek amacıyla, başvuranın tutukluluğunu daha erken askıya alabilecekleri hususunu hatırlatmak gerekmektedir (bkz. yukarıda 32'nci paragraf).

78. Sonuç olarak, yerel makamların, başvurunu insan ticareti mağduru olarak tanımamasının gecikmesi, yetkililerin onu korumak için alabilecekleri operasyonel önlemlerde önemli bir kusur oluşturmaktadır.

iii. Polis soruşturmasının ve adli kovuşturmanın etkinliği hakkında

79. AİHM, başvuranın, iddialarını, somut davada izlenen yargısal ve idari usulün iki özel yönü üzerinde yoğunlaştırdığını kaydetmiştir. Yargısal usul ile ilgili olarak, D.J.'nin Atina Ağır Ceza Mahkemesi tarafından beraatine itiraz etmektedir. Ayrıca, ön soruşturma ve davanın soruşturulması ile ilgili olarak, yerel makamların gereken özeni göstermeyerek, prosedürün etkinliğini baltaladığına işaret etmektedir.

80. D.J.'nin beraatine ilişkin olarak, AİHM, insan ticaretinden sorumlu olan kişilerin tespit edilmesi ve cezalandırılmasının, bir sonuç yükümlülüğü değil, izlenen yöntemle ilgili bir yükümlülük olduğunu hatırlatmaktadır (bkz. yukarıdaki 68'nci paragraf). Somut davada, Ağır Ceza Mahkemesi, olaylara karışan kişilerin ifadelerini dikkate aldıktan sonra verdiği kırk iki sayfalık uzun kararında, sanığın, başvurunu fuhuşa zorladığı yönünde ikna edici delillerin bulunmadığı sonucuna varmıştır. Burada, yetkili mahkeme, özellikle, başvuranın iddialarının muğlak olduğu hususunu dikkate almış ve dosyadaki kanıtlara dayanarak, D.J.'nin de aslında cinsel sömürü amacıyla yapılan insan ticaretinin bir mağduru olduğu sonucuna varmıştır. Sonuç

olarak, Atina Ağır Ceza Mahkemesinin, 4'ncü maddeye ilişkin usul yükümlülüğüne saygı göstermeyecek şekilde, keyfi veya yeterince gerekçelendirilmemiş bir karar yoluyla D.J.'yi beraat ettirdiği şeklinde bir eleştiri yapılamaz.

81. Polis soruşturmasının yeterliliğine gelince, AİHM, öncelikle, polis makamlarının, başvuranın 29 Kasım 2006 tarihli, cinsel sömürü amaçlı insan ticareti mağduru olduğu yönünde yaptığı suç duyurusuna derhal tepki gösterdiğini belirtmektedir. Soruşturma, insan ticareti ile mücadelede uzmanlaşmış polis birimine tevdi edilmiştir. Başvuran, söz konusu birimin polis memurları tarafından derhal dinlenmiş ve ayrıca K.A. ve D.J.'nin oturduğu iddia edilen adresi gözetim altına alınmıştır. Buna ek olarak, olay ile ilgili kişilerin ifadeleri toplanmış ve başvuranın, bağımsızlığı konusunda herhangi bir itiraz etmediği ilk soruşturma, 22 Aralık 2006 tarihinde, yani zamanında tamamlanmıştır.

82. Bununla birlikte, özellikle yetkinlik ve özen bakımından, idari ve yargısal usulün bazı yönleri tatmin edici değildir. Her şeyden önce, başvuranın, 28 Aralık 2006 tarihli suç duyurusu, başlangıçta, yetkili savcı tarafından reddedilmiştir. Bununla birlikte, sivil bir toplum örgütü olan "Nea Zoi" nin müdürü E.S.'nin, başvuran ile birkaç temasta bulunmasının ardından, başvuranın aslında cinsel sömürü amaçlı insan ticaretinin mağduru olduğunu doğrulayan ifadesi savcının elinde yoktu. Hükümete göre, bu ifadenin polis makamlarının dikkatsizliğinden dolayı, dosyaya konulmadığı hususu hatırlatılmaktadır. AİHM, bu ihmalin, Asliye Ceza Mahkemesi savcısının şikâyet hakkındaki ilk değerlendirmesini olumsuz etkilemiş olabileceğini düşünmektedir; nitekim E.S.'nin bu ifadesi, İstinaf Mahkemesi savcılığı tarafından, 01 Haziran 2007 tarihinde, Asliye Ceza Mahkemesi savcısına cezai kovuşturma başlatması emri verildiğinde, İstinaf Mahkemesinde savcı tarafından dikkate alınmış olmaktadır. Bu kanıtı dava dosyasında yer verilmemesine ek olarak, yetkili adli makamlar, dosyaya dâhil edildikten sonra, başvuranın şikâyetini resen incelemeye başlamamışlardır. 26 Ocak 2007 tarihinde, Asliye Ceza Mahkemesi savcılığına başvurmak suretiyle, soruşturmayı yeniden başlatan kişi başvurandır. Son olarak, Atina İstinaf Mahkemesi savcısı tarafından, cezai takibatın başlatılması emrinin verilmesi, ancak 01 Haziran 2007 tarihinde gerçekleşebilmiştir. Hükümet, beş aydan fazla süren bu hareketsizlik dönemi hakkında bir açıklama yapmamaktadır. AİHM, yetkili makamların bu eylemlerinin veya ihmallerinin, başvuranın uyuşmazlık konusu durum hakkında suç duyurusunda bulunması ile K.A. ve D.J.'ye karşı cezai kovuşturmanın başlatılması arasındaki sürenin uzaması gibi bir sonuç doğurduğunu düşünmektedir. Hâlbuki bu gecikme, prosedürün hızlı ilerlemesi için çok önemliydi.

83. İkinci olarak, ön soruşturmadaki ve davanın hazırlık aşamasındaki bir takım eksiklikler, davanın etkinliğini üzerinde olumsuz sonuç doğurmuştur. Bu nedenle, Kypseli Mahallesiindeki binanın, K.A.'yı tespit etmek için, başvuranın ihbarından hemen sonra, polis tarafından gözetim altına alındığı

hususu doğrudur. Bununla birlikte, polis, K.A.'nın artık o adreste oturmadığını tespit ettikten sonra, aramalarını, başvuranın yeminli ifadesinde açık bir şekilde ifade ettiği diğer iki adrese doğru genişletmemiştir. Polisin, özellikle de Atina'nın merkezinde bulunan ve başvuranın fuhuş yapmak için düzenli olarak önünde beklediği otelin personelinin ifadesine başvurmak gibi, başkaca herhangi bir bilgi toplama girişiminde bulunmadığı görülmektedir. K.A.'nın suç ortağı olduğu iddia edilen D.J., daha önce 21 Aralık 2006 tarihinde polis tarafından ön soruşturma kapsamında ifadesi alınmak amacıyla çağrıldığı için, soruşturmanın bu noktasında, K.A.'nın bulunmasına ilişkin aramaların yoğunlaştırılmasının çok önemli olduğu belirtilmelidir.

84. Üçüncü olarak, hem ön soruşturma hem de davanın hazırlık aşaması sırasında önemli gecikmeler gerçekleşmiştir. Böylece, 21 Ağustos 2007 tarihinde, K.A. ve D.J. aleyhinde cezai kovuşturmanın başlatılmasının ardından, Atina Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yapılan davanın duruşmasına kadar, yaklaşık dört yıl ve sekiz aylık bir süre geçmiştir. Kuşkusuz, AİHM, K.A. ve D.J.'nin bu arada kaçtığı ve davanın duruşmasının onların yokluğunda gerçekleşmeyeceği gerçeği göz önüne alındığında, bu gecikmenin belirli bir ölçüde haklı olduğu gerçeğini göz ardı etmemektedir. Ancak, yargılamanın çeşitli aşamaları arasında önemli gecikmeler kaydedilmiştir ve Hükümet bu konuda bir açıklama sunmamıştır. Bu nedenle, 21 Ağustos 2007 tarihinde, ceza yargılamasının başlaması ile 13 Mart 2008 tarihinde, K.A. ve D.J.'nin duruşmada ifade vermek üzere çağrılmaları arasında altı buçuk aydan fazla bir süre geçmiştir. Hâlbuki o dönemde, bahsi geçen iki kişi artık Kypseli mahallesinde oturmamaktaydı. Ayrıca, Hükümet, 31 Mart 2008 tarihinde tamamlanan hazırlık soruşturması ile K.A. ve D.J. hakkında ceza kovuşturması yapılması kararının alındığı 25 Şubat 2009 tarihi arasında geçen yaklaşık 11 aylık süre için herhangi bir açıklama yapmamaktadır.

85. Son olarak, özellikle, başvuran aleyhindeki insan ticareti eylemlerinin asıl faili olduğu iddia edilen K.A. ile ilgili olarak, polis tarafından suçlu soruşturma siciline kaydedilmesi dışında, yerel makamların, K.A.'yı tespit etmek ve adalete teslim etmek için diğer somut girişimlerde bulduklarına ilişkin herhangi bir emare dosyada yer almamaktadır. Dahası, Atina Ağır Ceza Mahkemesi önünde D.J.'in beraat kararıyla sonuçlanan duruşmadan sonraki dönem için bile, Hükümet, K.A.'nın akıbeti ile ilgili olarak, polis soruşturmasının durumu hakkında hiçbir somut bilgi sunmamaktadır. Örneğin, Yunan makamlarının K.A.'yı tespit etmek ve tutuklamak için Nijerya yetkilileri işbirliği yaptığını ve temasa geçtiğini gösteren herhangi bir bulgu dosyada bulunmamaktadır (bkz. *a contrario*, *M ve Diğerleri / İtalya ve Bulgaristan*, No 40020/03, § 169, 31 Temmuz 2012).

c) Sonuç

86. AİHM, yukarıda belirtilen hususları göz önünde bulundurarak, başvuran lehine operasyonel tedbirlerin alınma hızını yetersiz bulmakta ve Yunanistan Devletinin, Sözleşme'nin 4'ncü maddesi uyarınca, usule ilişkin

yükümlülüklerine ilişkin olarak noksanlıklar tespit etmektedir. AİHM, bu nedenle, bu hükmün ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

II. SÖZLEŞME'NİN 6 § 1 VE 13'NCÜ MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİALARI HAKKINDA

87. Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi anlamında, tazminat talepli müşteki olarak katıldığı ceza yargılamasının süresinin uzunluğundan şikâyetçi olmuştur. Ayrıca, olayların gerçekleştiği dönemde, Yunanistan'da, yargılama süresinin aşırı uzunluğuna karşı şikâyetinde bulunulabilecek etkili bir hukuk yolu olmadığını ileri sürmektedir. Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 ve 13'ncü maddelerine dayanmakta olup, bu maddelerin ilgili bölümleri aşağıdaki gibidir:

Madde 6 § 1

«Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar (...), konusunda karar verecek olan, (...) bir mahkeme tarafından makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. (...)»

Madde 13

«(...) Sözleşme'de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kişiler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir. »

A. Kabul edilebilirlik hakkında

88. Hükümet, Başvuranın K.A. ve D.J.'ye karşı tazminat talep eden sivil taraf olarak başlattığı yargılama işlemleri, yetkili Cumhuriyet savcısının 19/2009 sayılı, duruşmanın askıya alınması hakkındaki kararına göre, 20 Temmuz 2009 tarihinde sona erdiğinden, bu şikâyetlerin zaman aşımına uğradığını ileri sürmektedir. Hükümet'e göre, davanın kaldığı yerden başlamasına izin verecek olan D.J. ve K.A.'nın yakalanması hususu belirsiz olduğundan, duruşmanın askıya alınmasından sonraki dönemi dikkate almak makul olmayacaktır.

89. Başvuran, bu şikâyetlerinin kabul edilebilir olduğunu belirtmektedir.

90. Somut davada, başvuran, kırk dört Euro'luk bir miktar için davaya müşteki taraf olarak katılmıştır (bkz. yukarıdaki 27'nci paragraf). Sonuç olarak, söz konusu dava maddi bir niteliğe bürünmekte ve Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kendi özel hukuk çerçevesi altında uygulanabilir (bkz. *Perez / Fransa* [BD], No. 47287/99, § 70, AİHM 2004-I; *Gorou / Yunanistan* (No. 2) [BD], No. 12686/03, § 26, 20 Mart 2009). Ayrıca, AİHM, 20 Temmuz 2009 tarihinde, söz konusu davanın tamamlanmadığını; sanıklar kaçak oldukları için duruşmanın askıya alındığını gözlemlemektedir. Sonuç olarak, 20 Nisan 2012 tarihinde gerçekleşen davanın duruşma aşaması, bir bütün oluşturduğu yargılamanın önceki aşamalarından ayrı tutulamaz. Somut başvuru, 20 Ekim 2012 tarihinde yapıldığından, Sözleşme'nin 6 § 1 ve 13'ncü maddeleri

kapsamında yapılan şikâyetler, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesi anlamında süre koşulunu ihlal etmemiştir. AİHM, K.A.'nın ve D.J.'nin kaçışının, söz konusu yargılamanın süresinin uzatılması bakımından Devletin sorumluluğunun değerlendirilmesinde, AİHM tarafından dikkate alınabileceğini tespit ederek, Hükümetin, bu şikâyetlerin geç yapıldığı iddiasına dayanan itirazının reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

91. Buna ek olarak, AİHM, söz konusu şikâyetlerin, Sözleşme'nin 35 § 3 a) maddesi çerçevesinde, açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmektedir. AİHM ayrıca, başka hiçbir kabul edilemezlik sebebi ile karşılaşmadığını belirtmektedir. Bu nedenle, söz konusu şikâyetlerin kabul edilebilir olduklarını beyan etmek gerekmektedir.

B. Esas hakkında

1. Yargılama süresi hakkında

a) Dikkate alınacak olan dönem

92. Göz önüne alınması gereken dönem, 26 Ocak 2007 tarihinde, başvuranın söz konusu davada tazminat talepli bir sivil taraf olma niyetini ilan ettiği tarihte başlamıştır (bkz. *Jarnevici ve Profit / Yunanistan*, No. 28338/02, § 21, 07 Nisan 2005). Yargılama, 20 Nisan 2012 tarihinde, 139/2012 sayılı kararın yayınlanmasıyla sona ermiştir. Bu nedenle, beş yıl ve yargının diğer bir derecesinde ise iki aydan fazla sürmüştür.

b) Yargılamanın makulluğu

93. Hükümet, 20 Nisan 2009 tarihinden sonraki dönemin dikkate alınamayacağını iddia etmektedir. Hükümet, D.J.'nin yakalanma tarihi olan 19 Mayıs 2011 ile 139/2012 sayılı kararın yayımlandığı tarih arasındaki dönemin süre olarak aşırı olmadığını düşünmektedir.

94. Başvuran, yargılama süresinin aşırı uzun olduğunu ve bunun sorumlusunun, ulusal makamlar olduğunu iddia etmektedir.

95. AİHM, yargılama süresinin makul olup olmadığını, davanın koşullarına ve içtihadında belirtilen kriterlere, özellikle de, davanın karmaşıklığına, başvuranın ve yetkili makamların davranışına ve uyumsuzluğun ilgili kişiler için önemine bağlı olduğunu hatırlatır (bkz., diğerlerinin yanı sıra, *Glykantzi / Yunanistan*, No. 40150/09, § 47, 30 Ekim 2012).

96. AİHM, somut davanın benzer konuları gündeme getiren birçok davaları ele almış ve Sözleşme'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. yukarıda anılan, *Glykantzi*, § 71).

97. Somut davada, mevcut davanın soruşturmasındaki karmaşıklığı göz ardı etmeksizin, AİHM, başvuranın tazminat talep eden sivil taraf olarak müdahil olması ile yetkili Cumhuriyet savcısının 19/2009 sayılı kararı ile davanın askıya alınması arasında, yaklaşık iki buçuk yıl geçmiş olduğunu

tespit etmektedir. AİHM, konuya ilişkin içtihadı ve bu gibi davaların ele alınmasında gerekli olan özel titizlik (bkz. yukarıdaki 68'nci paragraf) göz önünde bulundurulduğunda, mevcut davada, söz konusu yargılamanın süresinin, yargı sisteminin yalnızca bir derecesi açısından, aşırı uzun olduğunu ve "makul süre" şartını karşılamadığını düşünmektedir.

98. Bu nedenle, Sözleşmenin 6 § 1 maddesi, yargılama süresi bakımından ihlal edilmiştir.

2. Yargılamanın süresi bakımından etkili bir iç hukuk yolunun varlığı hakkında

99. AİHM, Sözleşmenin 13'ncü maddesinin, Sözleşmenin 6 § 1 maddesi ile getirilen makul bir süre içinde iddiaların dinlenilmesi zorunluluğunun ihlalden şikâyet edilmesine imkân tanınması nedeniyle, ulusal bir merci önünde etkili bir başvuru yolunu garanti ettiğini yinelemektedir (bkz. *Kudla / Polonya* [BD], n° 30210/96, §156, AİHM 2000-XI).

100. AİHM ayrıca, Yunan hukuk sisteminin, başvurana, Sözleşme'nin 13'ncü maddesi çerçevesinde, yargılamanın süresi hakkında şikâyette bulunabilecekleri etkili bir iç hukuk yolu başvurusunda bulunma imkânı tanımadığını daha önceden de gözlemlene fırsatına sahip olmuştur (bkz., yukarıda anılan, *Glykantzi*, § 57). Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, AİHM, olayların meydana geldiği dönemde, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi anlamında, başvuranın davasının makul bir süre içinde görülmesi hakkının yaptırımını olarak, iç hukukta herhangi bir başvuru yolu bulunmadığından, Sözleşme'nin 13'ncü maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

III. SÖZLEŞMENİN 41'NCİ MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

101. Sözleşme'nin 41'nci maddesi hükümleri şu şekildedir,

«Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder. »

A. Tazminat

102. Başvuran, 4, 6 § 1 ve 13'ncü maddelerin ihlali nedeniyle uğramış olduğu manevi zarar için, 12.000 Euro (EUR) talep etmektedir.

103. Hükümet, talep edilen tutarın aşırı olduğunu iddia etmektedir.

104. Mahkeme, yukarıda bahsi geçen hükümlerin güvence altına aldığı hakların ihlali nedeniyle, başvuranın manevi zarara uğradığını ve bir ihlal tespitinin tek başına yeterli bir telafi yolu olmadığını düşünmektedir. AİHM, Sözleşme'nin 41'nci maddesi tarafından izin verildiği üzere, hakkaniyet temelinde karar vererek, vergi kapsamında ödenmesi gereken tutarlar ayrıca eklenmek üzere, başvuranın iddia ettiği bedelin tamamının, yani 12.000

Euro'nun manevi tazminat olarak ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve Giderler

105. Başvuran, AİHM nezdinde yapılan masraf ve giderler için 5.000 EUR talep etmektedir. Başvuran, kanıt olarak, avukatlık ücret dekontunun ayrıntılı bir örneğini sunmuştur. Başvuran, AİHM'den, söz konusu tutarın doğrudan Helsinki Komitesi Yunanistan şubesinin hesabına yatırılmasını emretmesini talep etmektedir.

106. Hükümet, talep edilen söz konusu tutarın aşırı ve dayanaktan yoksun olduğunu düşünmektedir.

107. AİHM'nin içtihadına göre, bir başvuran, ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulan masraf ve harcamalarının tazminini elde edebilmektedir. Somut olayda, AİHM, elinde bulundurduğu belgeleri ve içtihadını dikkate alarak, AİHM önündeki yargılama için, vergi kapsamında ödenmesi gereken tutarlar ayrıca eklenmek üzere, 3.000 Euro ödenmesi kanaatine varmıştır. Bu tutar, başvuranın temsilcisi olan Helsinki Komitesi Yunanistan şubesinin banka hesabına yatırılacaktır (bkz. *Vallianatos ve diğerleri / Yunanistan* [BD], No. 29381/09 ve 32684/09, § 103, AİHM 2013 (özetler)).

C. Gecikme faizleri

108. AİHM, gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

AİHM, BU GEREKÇELERLE VE OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'nin 4'ncü maddesinin ihlal edildiğine;
3. Sözleşme'nin 6'ncı maddesinin 1'nci fıkrasının ihlal edildiğine;
4. Sözleşme'nin 13'ncü maddesinin ihlal edildiğine;
5.
  - a) Sözleşme'nin 44'ncü maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca, davalı Devletin kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, başvurana aşağıdaki miktarları ödemekle yükümlü olduğuna :
    - i) Ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat için, 12.000 EUR (on iki bin Euro) ödenmesine;
    - ii) Başvuran tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, masraf ve giderler için, 3.000 EUR (üç bin Euro), tutarının doğrudan temsilcisinin banka hesabına yatırılmasına ;
  - b) Yukarıda anılan sürenin sona ermesinden itibaren ve ödeme tarihine kadar, gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere bu süre boyunca uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek basit faiz oranının uygulanmasına;
6. Hakkaniyete uygun tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin reddine, *hükmeder*.

İşbu karar, Fransızca dilinde düzenlenmiş olup; AİHM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesinin 2'nci ve 3'ncü fıkraları uyarınca, 21 Ocak 2016 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir

André Wampach
Yardımcı Kâtip

Mirjana Lazarova Trajkovska
Daire Başkanı